

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIOLOGY/ECONOMICS (REVISED-15)

EXAMINATION : MAY - 2016

SECOND SEMESTER

Subject: Rural Sociology - II (SCBCS-215)

Date: 31/05/2016

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate the full marks.

Q. 1) Choose the correct option. (05)

- 1) -----introduced the sub-discipline of 'Rural sociology' in India.
  - a) Kaplan
  - b) Kolb and Brunner
  - c) Sir Henry .S. Maine
  - d) Sorokin
- 2) ----- authored the book 'Rural Sociology in India'.
  - a) Yogendra Singh
  - b) A. R Desai
  - c) M.N Srinivas
  - d) S.C Dube
- 3) _____ authored the book 'Peasant movements in India'.
  - a) D. N Dhanagre
  - b) A.R Desai
  - c) M.N Srinivas
  - d) G.S Ghurye
- 4) ----- authored the book 'Social System in Rural India'.
  - a) D. N Dhanagre
  - b) S.C Dube
  - c) Ramesh Bairy
  - d) K.E Puri
- 5) ----- was the first state in which the Employment Guarantee Scheme (EGS) was first introduced.
  - a) Punjab
  - b) Tamil Nadu
  - c) Maharashtra
  - d) Gujarat

Q. 2) Answer of the following questions in short. (Any five) (10)

- 1) Indebtedness
- 2) Gulamgiri
- 3) Famine and Drought
- 4) Sugarcane cutting labourers
- 5) Ruralisation
- 6) Festivals of the villages

Q. 3) Write Short notes on. (Any Three) (15)

- 1) Examine the reasons for higher rate of violence against dalits in rural areas
- 2) Write a note on the ideologies of social and rural development
- 3) Comment on the concept 'India versus Bharat'
- 4) Write a note on dominant caste and politics.

Q. 4) Answer the following questions. (Any Two) (30)

- 1) Write an elaborate note on farmer's movements
- 2) Write an essay on 'Shetkari Sanghata'
- 3) Write an elaborate note on rapid urbanization and the politics of land grab.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र. १) योग्य पर्याय निवडा. (05)

- १) भारतामध्ये ग्रामीण समाजशास्त्र या विषयाचा परिचय ----- यांनी करून दिला.
अ) कापलान क) सर हॅरी.एस.मेन
ब) कोल्ब आणि ब्रूनर ड) सोरोकिन
- २) 'भारतामधील ग्रामीण समाजशास्त्र' या पुस्तकाचे लेखक ----- आहेत.
अ) योगेंद्र सिंह क) एम.एन. श्रीनिवास
ब) ए.आर. देसाई ड) एस. सी. दुबे
- ३) 'भारतामधील शेतकरी चळवळी' या पुस्तकाचे लेखक ----- आहेत
अ) द.न. धनाग्रे क) एम.एन.श्रीनिवास
ब) ए.आर. देसाई ड) जी.एस. घुर्ये
- ४) 'ग्रामीण भारतामध्ये सामाजिक संरचना' या पुस्तकाचे लेखक ----- आहेत.
अ) द.ना. धनाग्रे क) रमेश बैरी
ब) एस.सी. दुबे ड) के.ई. पुरी
- ५) रोजगार हमी योजना ही पहिल्यांदा ----- या राज्यात सुरु करण्यात आली.
अ) पंजाब ब) महाराष्ट्र
क) तमिळनाडू ड) गुजरात

प्र. २) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) (10)

- १) कर्जबाजारीपणा
२) गुलामगिरी
३) दुष्काळ
४) ऊसतोड कामगार
५) ग्रामीणीकरण
६) ग्रामीण भागातील सण

प्र. ३) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) (15)

- १) ग्रामीण भागामध्ये दलितांवर जास्त अत्याचार का होतात? चर्चा करा.
२) सामाजिक विकास आणि ग्रामीण विकासाच्या विचार प्रणालीवर चर्चा करा.
३) इंडिया विरुद्ध भारत या संकल्पनेवर चर्चा करा.
४) बलिष्ठ जाती आणि राजकारण यावर टीप लिहा.

प्र. ४) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (30)

- १) शेतकरी चळवळींवरती सविस्तर लेख लिहा.
२) शेतकरी संघटनेवर सविस्तर लेख लिहा.
३) वाढते शहरीकरण आणि जमिनी बळकावण्याचे राजकारण यावर चर्चा करा.